915

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

SAYI 4

TOMAS İNCİLİ

Prof. Dr. Ekrem SARIKÇIOĞLU

Günümüz Hıristiyan kiliselerince sahih sayılmayan İncillerden biri de Tomas İncili'dir. Yüzyılımızın ortalarına kadar bu İncil'in ismi bilinmekle birlikte mahiyeti ve içeriği konusunda bilgimiz yoktu. Nihayet 1945 yılında Mısırlı çiftçiler el-Uksur şehrinin takriben yüz kilometre kuzeybatısında, Nag-Hammadi şehrinden pek uzak olmayan bir yerde binbeşyüz yıldan beri el değmeden kalmış deri ciltli onüç papirüs kitap buldular. Bu olayın duyulması Koptça el yazması ciltlerin çevresinde dolaşan meraklıları daha da hareketlendirdi. Kitaplardan biri Amerika üzerinden Avrupaya ulaştı ve bu arada bir bölümü lüks bir baskıyla, «HAKİKAT İNCİLİ» adı altında yayınlandı. Diğer oniki cilt Eski Kahire Kopt müzesinde teşhire sunuldu. Daha önceleri bu kitapların sadece isimleri bazı kilise babalarının eserlerinden biliniyor, fakat muhtevaları bilinmiyordu. İlim adamları ise, bu yazıları kendi gözleriyle görmek ve okumak istiyorlardı. İlk zamanlar bu fırsatı bulamadılar. Ne zaman ki, Kral Faruk devrildi ve Başkan Nasır, General Necib'in yerine geçti; yeni idare de kendi tarihî yazılarının yabancı âlimler tarafından yayınlanmasında ve bilimsel çalışmaya bırakılmasında bir mahzur görmedi. Kahire Kopt Müzesi Müdürü Pahor Labib ve 1956 yılında vefat eden kütüphaneci Yassa Abd al Masih'in yardımlarıyla 159 tabletten oluşan bir cildin ve pek çok Koptça elyazması sayfaların fotoğrafik nüshaları yayınlandı. Bunlardan 80-90 numaralı levhalar «Tomas İncili»ni ihtiva ediyordu. İlk olarak 1959 yılında Johannes Leipoldt, Labib'in fotoğraflarına göre tüm Tomas İncili'ni tercüme etti. O zamandan beri araştırmalar süratle düzene girdi ve açıklamalı tercümeler neşredilmeğe başlandı. Bunlardan bazıları Jean Dorosse, Soren Giversen, Robert M. Grant, H.-Ch Puech, R. Schippers ve W. van Unnik'in çalışmalarıdır.

Labib'in bize ulaştırdığı Tomas İncili'nin Koptça metni, takriben 400 yıllarında yazılmış ve muhtemelen eski bir Koptça metinden kopya edilmiş olmalıdır. Dili Mısır'ın güney bölgelerinde yaygın Sahidce'dir. Fakat bazen, biraz daha kuzeyde konuşulan «Subahmin» diliyle de karışan ifadelere rastlanır. Tomas İncili'nin muhtevasından bu Koptça metnin 2. yüzyıl ortalarında yazılmış Yunanca bir temele dayanabileceği ihtimali de ortaya çıkmaktadır.

Sunduğumuz tercümede, Ernst Haenchen'in «Die Botschaft des Thomas Evangeliums» Berlin 1961 ve Wilhelm Schneemelcher»in «Neutestamentliche Apokryphen» 5. Auflage Tübingen 1989, isimli eserlerindeki Almanca «Tomas İncili» metinleri esas alınmıştır. Metnin daha iyi anlaşılabilmesi için kendimizden ilâve ettiğimiz sözleri parantez içinde göstermek suretiyle Almanca metne sadık kalmaya çalıştık.

TOMAS İNCİLİ
(Metin)

Bu canlı (iken), İsa'nın söylediği gizli sözlerdir ve onu Didumus Yudas Tomas yazdı, (kaydetti).

(1) Ve o dedi : Kim bu sözlerin anlamını bulursa, ölümü tatmayacaktır.

(2) İsa dedi : Arayan kimse, aradığını buluncaya kadar, aramaktan vazgeçmesin ve ne zaman bulursa, (o zaman) şaşkına dönecek ve hayrete düşecek ve kâinata hakim olacaktır.

(3) İsa dedi : Onlar size yanıldığınızı söylerse: Bakınız hükümranlık göktedir. O zaman göğün kuşları sizin önünüze gelecektir. Size derlerse: O denizdedir. O zaman balıklar sizin önünüze gelecektir. Fakat hükümranlık sizin içinizde ve sizin dışınızdadır. Siz kendinizi tanırsanız o zaman siz (de) bilirsiniz ve siz onu tanırsınız, Hayy olan babanın oğulları olursunuz. Fakat siz kendinizi tanımazsanız, fakirlik içinde kalırsınız ve sefil olursunuz.

(4) İsa dedi : Kişi ihtiyarlık günlerinde, (henüz) yedi günlük küçük bir çocuğa hayat yerini sormaktan çekinmeyecek ve o yaşayacak, çünkü ileri gelenlerden pek çoğu sonuncu olacak ve yapayalnız kalacaklar.

(5) İsa dedi : Göz önündekini ve sana açılacak, senden gizli şeyi tanı; çünkü açıklanmamış hiçbir gizli kalmayacaktır.

(6) Şakirtleri ona sordular ve dediler; bizim oruç tutmamızı mı istiyorsun? Ve biz nasıl dua edelim? Sadaka verelim mi? Ve yiyeceklerde hangi hükümlere riayet edelim? İsa dedi: Yalan söylemeyiniz ve sevmediğiniz hiçbir şeyden nefret etmeyiniz. Çünkü gök önünde herşey açıktır. Çünkü açıklanmayacak hiçbir gizlilik ve örtüsü açılmadan kalacak hiçbir kapalı yoktur.

(7) İsa dedi: Aslanı yiyen insan azizdir ve aslan insan olur. Ve aslana yem olan insan nefrete lâyıktır ve (insan aslan olur).

(8) Ve dedi: İnsan, ağını denize atan akıllı bir balıkçıya benzer. Onu küçük balıklarla dolu olarak denizden çeker. Onların arasında büyük iyi bir balık bulur. Akıllı balıkçı bütün küçük balıkları denize atar; büyük balığı zahmetsizce seçer. Kimin dinlemek için kulağı varsa, dinlesin.

(9) İsa dedi: Bakın, ekinci dışarı çıktı, elini (tohumla) doldurdu, serpti. Birkaç, (dane) yola düştü. Kuşlar geldi ve onları gagaladı. Diğerleri kaya üzerine düştü. Tohumu (yabani otlar) boğdu ve kurtlar yedi. Ve diğerleri iyi toprağa düştüler ve iyi mahsül verdiler. Bazısı altmış (misli) ve bazısı yüz (misli).

(10) İsa dedi: Bakınız, dünyaya bir ateş attım ve tutuşuncaya kadar onu korurum.

(11) İsa dedi: Bu gök sona erecek. Ve üzerindekiler de sona erecek; ve ölüler canlı değildir ve canlılar ise, ölmeyecekler. Yemek yediğiniz günlerde yediğiniz ölü şeyleri, canlı şeyler yaptınız. Siz ışık olursanız, ne yapacaksınız? Tek olduğunuz günde iki olunca, ne yapacaksınız?

(12) Şâkirtleri İsa'ya dediler: Senin bizden ayrılacağını biliyoruz. Bizden daha üstün olacak şahıs kimdir? İsa onlara dedi: Siz geldiğiniz yere, kendisi için gök ve yerin var edildiği, âdaletli Yakub'a gideceksiniz.

(13) İsa şakirtlerine dedi: Bana bir kıyaslama yapınız ve kime benzediğimi söyleyiniz. Simon Petrus dedi: Sen âdil bir meleğe benziyorsun. Hatta dedi: Sen anlayışlı bir filozofa, akıllı bir insana benziyorsun. Tomas dedi: Üstad, senin kime benzediğini söylemeye dilimin gücü yetmez. İsa dedi: Ben senin üstadın değilim, (ancak) sen benim sunduğum, kaynayan bu kaynaktan içtin ve sarhoş oldun. Onu tuttu ve geri çekti (ve) üç söz söyledi. Tomas arkadaşlarının yanına dönünce, Tomas'a sordular: İsa sana ne dedi? Tomas onlara dedi: Ben size O'nun bana söyledikleri sözlerden birini söylersem, taşlar alır bana fırlatırsınız ve taşlardan çıkacak ateş (de) sizi yakar.

(14) İsa onlara dedi : Oruç tutarsanız, günaha girersiniz ve dua ederseniz, mahkûm olursunuz ve sadaka verirseniz, ruhunuzu zedelersiniz. Ve herhangi ülkeye giderseniz ve hangi diyarda dolaşırsanız ve kabul edilirseniz, önünüze ne koyarlarsa yeyiniz. Aralarında hasta olanları tedavi ediniz. Çünkü ağzınıza girecek şeyler, sizi kirletmeyecektir; fakat ağzınızdan çıkan şeyler sizi kirletecektir.

(15) İsa dedi : Kadından doğmayanı görürseniz, yüzünüz üzerine secde edin (ve) O'na dua edin. O sizin babanızdır.

(16) İsa dedi : Belki insanlar, benim dünyaya barışı getirmek için geldiğimi düşünürler ve (halbuki) benim dünyaya tefrika (tohumları), ateş, kılıç ve savaşı attığımı bilmezler. Çünkü bir evdeki beş kişiden, üçü ikisine ve ikisi üçüne; baba oğula ve oğul babaya karşı olacak ve (her biri kendini) yapayalnız hissedecek.

(17) İsa dedi : Size, gözün görmediği ve kulağın işitmediği ve elin dokunmadığı ve insanın gönlüne gelmediği şeyleri vereceğim.

(18) Şakirtleri İsa'ya dediler : Söyle bize : Bizim sonumuz nasıl olacak? İsa dedi : Size başlangıç (evveliyat) açıklanmadı mı ki, (de) siz onu düşünüyorsunuz? Çünkü başlangıcın olduğu yerde, son da olacaktır. Başlangıçta duracak kimse, azizdir ve sonu da tanıyacak ve ölümü tatmayacaktır.

(19) İsa dedi: Olmadan önce olan kimse, azizdir. Sizler benim şâkirtlerim olur (ve) sözlerimi dinlerseniz, bu taşlar size hizmet edecek. Çünkü siz cennette, yazda ve kışta sallanmayan ve yaprakarını dökmeyen beş ağaca sahipsiniz. Onları tanıyan kimse, ölümü tatmayacaktır.

(20) Şâkirtleri İsa'ya dediler : Göğ saltanatı neye benzer, bize anlat! Onlara dedi : Bütün tohumlardan daha küçük olan bir hardal danesine benzer. Sürülmüş bir toprağa düşerse, büyük bir sürgün verir (ve) göğün kuşlarına sığınak olur.

(21) Mariham İsa'ya dedi : Şâkirtlerin kime benziyor? (İsa) dedi : Kendilerine ait olmayan bir tarlaya oturmuş, küçük çocuklara benziyor. Tarla sahipleri gelince, tarlamızı bize bırakınız, derler. Tarlayı kendilerine bırakmaları için önlerine çırılçıplak çıkarlar. Bunun için diyorum : Hırsızın geleceğini ev sahibi bilirse, o gelmeden önce uyanık olur (ve) eşyalarını götürmemesi için, hükümranlık evine onu sokmaz. Fakat siz dünyaya karşı uyanık olun! Belinize kuşağınızı sıkıca sarınız ki, hırsızlar size gelmeye yol bulamasın. Hesap ettiğiniz mükâfatı bulacaksınız. Keşke aranızda hikmet sahibi bir kimse bulunsa! Mahsül olgunlaşınca, orağı elinde hemen gelmeli (ve) onları biçmeli. Dinlemeğe kulağı olan dinlesin!

(22) İsa küçüğün emzirildiğini gördü ve şâkirtlerine dedi: Bu emzirilen küçükler, hükümranlık alanına giren kimselere benziyor. Ona dediler: O halde çocuk olsak, hükümranlığa girebilecek miyiz? İsa onlara dedi: Eğer siz ikiyi bir yaparsanız ve içinizi dışınız gibi ve dışınızı içiniz gibi, üst tarafı alt tarafı gibi yaparsanız; dişiyi ve erkeği bir tek kişi yaparsınız ki, bu dişi, dişi olmasın, erkek de erkek (olmasın); eğer bir göz yerine göz ve bir el yerine el ve ayak yerine ayak ve bir yüz yerine yüz yaparsanız, o zaman (hükümranlığa) girersiniz.

(23) İsa dedi: Ben sizi seçeceğim, biri binden ve ikiyi on binden ve onlar orada biricik, bir tek olarak bulunurlar.

(24) Şâkirtleri dediler: Bulunduğun yer hakkında bizi aydınlat; çünkü onu aramamız için lüzumlu. Onlara dedi: Kulağı olan dinlesin. O bir nuranî insanın içindeki ışıktır ve bütün dünyayı aydınlatır. Eğer o aydınlatmazsa, karanlıktır.

(25) İsa dedi: Kardeşini kendi ruhun gibi sev; kendi gözbebeğin gibi koru!

(26) İsa dedi: Sen kardeşin gözündeki kıymığı görürsün, fakat kendi gözündeki merteği görmezsin. Eğer kendi gözünden merteği çıkarırsan, kardeşin gözündeki kıymığı çtkarmak için (yeterince) göreceksin.

(27) İsa dedi: Eğer siz dünyaya karşı oruç tutmazsanız, (nefsâni eğilimlerinize hâkim olmazsanız) saltanatı bulamayacaksınız, Baba'yı göremeyeceksiniz.

(48) İsa dedi: Dünyanın ortasında durdum ve onlara et (ve kemik) içinde göründüm. Herkezi sarhoş buldum, aralarında susuz kimseyi bulamadım ve ruhum insanoğulları hakkında hüzün duydu. Çünkü kalpleri kördü ve dünyaya boş geldiklerini ve dünyadan da boş ayrılmaya çalıştıklarını, görmüyorlardı. Fakat şimdi sarhoşlar. Şaraplarını serpip dökerlerse, pişman olacaklar, (tövbe edecekler).

(29) İsa dedi: Ruhtan dolayı et(ve kemik) varlık bulduysa, bu bir mucizedir. Fakat ruh, vücuttan dolayı (varlık bulduysa) bu mucizelerin bir mucizesidir. Fakat ben, bu büyük zenginliğin bu fakirlikte nasıl oturduğuna şaşıyorum.

(30) İsa dedi: Nerede üç tanrı varsa, orada tanrılar vardır; nerede iki veya bir varsa, ben onunla olacağım.

(31) İsa dedi: Hiçbir peygamber kendi köyünde kabul görmez. Hiçbir hekim kendini tanıyanlara şifa vermez.

(14) İsa onlara dedi : Oruç tutarsanız, günaha girersiniz ve dua ederseniz, mahkûm olursunuz ve sadaka verirseniz, ruhunuzu zedelersiniz. Ve herhangi ülkeye giderseniz ve hangi diyarda dolaşırsanız ve kabul edilirseniz, önünüze ne koyarlarsa yeyiniz. Aralarında hasta olanları tedavi ediniz. Çünkü ağzınıza girecek şeyler, sizi kirletmeyecektir; fakat ağzınızdan çıkan şeyler sizi kirletecektir.

(15) İsa dedi : Kadından doğmayanı görürseniz, yüzünüz üzerine secde edin (ve) O'na dua edin. O sizin babanızdır.

(16) İsa dedi : Belki insanlar, benim dünyaya barışı getirmek için geldiğimi düşünürler ve (halbuki) benim dünyaya tefrika (tohumları), ateş, kılıç ve savaşı attığımı bilmezler. Çünkü bir evdeki beş kişiden; üçü ikisine ve ikisi üçüne; baba oğula ve oğul babaya karşı olacak ve (her biri kendini) yapayalnız hissedecek.

(17) İsa dedi : Size, gözün görmediği ve kulağın işitmediği ve elin dokunmadığı ve insanın gönlüne gelmediği şeyleri vereceğim.

(18) Şakirtleri İsa'ya dediler : Söyle bize : Bizim sonumuz nasıl olacak? İsa dedi : Size başlangıç (evveliyat) açıklanmadı mı ki, (de) siz onu düşünüyorsunuz? Çünkü başlangıcın olduğu yerde, son da olacaktır. Başlangıçta duracak kimse, azizdir ve sonu da tanıyacak ve ölümü tatmayacaktır.

(19) İsa dedi: Olmadan önce olan kimse, azizdir. Sizler benim şâkirtlerim olur (ve) sözlerimi dinlerseniz, bu taşlar size hizmet edecek. Çünkü siz cennette, yazda ve kışta sallanmayan ve yaprakarını dökmeyen beş ağaca sahipsiniz. Onları tanıyan kimse, ölümü tatmayacaktır.

(20) Şâkirtleri İsa'ya dediler : Göğ saltanatı neye benzer, bize anlat! Onlara dedi : Bütün tohumlardan daha küçük olan bir hardal danesine benzer. Sürülmüş bir toprağa düşerse, büyük bir sürgün verir (ve) göğün kuşlarına sığınak olur.

(21) Mariham İsa'ya dedi : Şâkirtlerin kime benziyor? (İsa) dedi : Kendilerine ait olmayan bir tarlaya oturmuş, küçük çocuklara benziyor. Tarla sahipleri gelince, tarlamızı bize bırakınız, derler. Tarlayı kendilerine bırakmaları için önlerine çırılçıplak çıkarlar. Bunun için diyorum : Hırsızın geleceğini ev sahibi bilirse, o gelmeden önce uyanık olur (ve) eşyalarını götürmemesi için, hükümranlık evine onu sokmaz. Fakat siz dünyaya karşı uyanık olun! Belinize kuşağınızı sıkıca sarınız ki, hırsızlar size gelmeye yol bulamasın. Hesap ettiğiniz mükâfatı bulacaksınız. Keşke aranızda hikmet sahibi bir kimse bulunsa! Mahsül olgunlaşınca, orağı elinde hemen gelmeli (ve) onları biçmeli. Dinlemeğe kulağı olan dinlesin!

(22) İsa küçüğün emzirildiğini gördü ve şâkirtlerine dedi: Bu emzirilen küçükler, hükümranlık alanına giren kimselere benziyor. Ona dediler: O halde çocuk olsak, hükümranlığa girebilecek miyiz? İsa onlara dedi: Eğer siz ikiyi bir yaparsanız ve içinizi dışınız gibi ve dışınızı içiniz gibi, üst tarafı alt tarafı gibi yaparsanız; dişiyi ve erkeği bir tek kişi yaparsınız ki, bu dişi, dişi olmasın, erkek de erkek (olmasın); eğer bir göz yerine göz ve bir el yerine el ve ayak yerine ayak ve bir yüz yerine yüz yaparsanız, o zaman (hükümranlığa) girersiniz.

(23) İsa dedi: Ben sizi seçeceğim, biri binden ve ikiyi on binden ve onlar orada biricik, bir tek olarak bulunurlar.

(24) Şâkirtleri dediler: Bulunduğun yer hakkında bizi aydınlat; çünkü onu aramamız için lüzumlu. Onlara dedi: Kulağı olan dinlesin. O bir nuranî insanın içindeki ışıktır ve bütün dünyayı aydınlatır. Eğer o aydınlatmazsa, karanlıktır.

(25) İsa dedi: Kardeşini kendi ruhun gibi sev; kendi gözbebeğin gibi koru!

(26) İsa dedi: Sen kardeşin gözündeki kıymığı görürsün, fakat kendi gözündeki merteği görmezsin. Eğer kendi gözünden merteği çıkarırsan, kardeşin gözündeki kıymığı çtkarmak için (yeterince) göreceksin.

(27) İsa dedi: Eğer siz dünyaya karşı oruç tutmazsanız, (nefsâni eğilimlerinize hâkim olmazsanız) saltanatı bulamayacaksınız, Baba'yı göremeyeceksiniz.

(48) İsa dedi: Dünyanın ortasında durdum ve onlara et (ve kemik) içinde göründüm. Herkezi sarhoş buldum, aralarında susuz kimseyi bulamadım ve ruhum insanoğulları hakkında hüzün duydu. Çünkü kalpleri kördü ve dünyaya boş geldiklerini ve dünyadan da boş ayrılmaya çalıştıklarını, görmüyorlardı. Fakat şimdi sarhoşlar. Şaraplarını serpip dökerlerse, pişman olacaklar, (tövbe edecekler).

(29) İsa dedi: Ruhtan dolayı et(ve kemik) varlık bulduysa, bu bir mucizedir. Fakat ruh, vücuttan dolayı (varlık bulduysa) bu mucizelerin bir mucizesidir. Fakat ben, bu büyük zenginliğin bu fakirlikte nasıl oturduğuna şaşıyorum.

(30) İsa dedi: Nerede üç tanrı varsa, orada tanrılar vardır; nerede iki veya bir varsa, ben onunla olacağım.

(31) İsa dedi: Hiçbir peygamber kendi köyünde kabul görmez. Hiçbir hekim kendini tanıyanlara şifa vermez.

(32) İsa dedi : Yüksek bir dağın tepesine kurulan ve tahkim edilen bir şehir, ne (düşman eline) düşer ve ne de gizli kalabilir.

(33) İsa dedi : Kendi kulağınla (ve) başkasının kulağıyla işittiğin şey, çatılarınızın üzerinde ilân edilir. Çünkü hiçbir kimse bir kabın altına (veya) gizli bir yere koymak için lâmbayı yakmaz. İçeri giren ve dışarı çıkan herkes onun ışığını görsün diye onu lâmbalığa kor.

(34) İsa dedi : Kör bir adam, kör bir adamı yönetirse, ikisi birlikte aynı çukura düşerler.

(35) İsa dedi : Birinin, güçlü (bir kişinin) evine girmesi ve zorla sâhip olması, mümkün değildir; çünkü ev sahibinin) ellerini bağlayıp, sonra da evi talan etmesi (gerekir).

(36) İsa dedi : Sabahtan akşama ve akşamdan sabaha ne giyeceğinizin endişesini taşımayınız.

(37) Şâkirtleri dediler : Bize ne zaman görüneceksin, ve seni ne zaman göreceğiz? İsa dedi : Utanma duygularını bıraktığınız ve küçücük çocuklar gibi elbiselerinizi ayaklarınızın altına koyup, üzerine çıktığınız zaman, hayat sahibinin oğlunu (göreceksiniz) ve korkmayacaksınız.

(38) İsa dedi : Benim size söylediğim bu sözleri işitmeyi pek çok defalar arzu ettiniz, ondan başkasını işitebilecek değilsiniz. Beni arayacağınız günler gelecek, (fakat) bulamayacaksınız.

(39) İsa dedi : Farizalılar ve Yahudi) Fâkihleri ilim hazinesinin anahtarını aldılar; (ve) onu sakladılar. Ne kendileri içine girdiler ve ne de içine grimek isteyenleri bıraktılar. Fakat siz yılanlar gibi akıllı ve güvercinler gibi temiz olunuz!

(40) İsa dedi : Bir asma, anaçtan ayrı sürgün verirse, henüz kuvvetlenmeden kökünden sökülür (ve) imha edilir.

(41) İsa dedi : Elinde olan kimseye (daha çok) verilecektir; ve olmayan kimseden elindeki az da alınacaktır.

(42) İsa dedi : Geçici olunuz!

(43) Talebeler ona dediler : Sen kimsin, bize bunları söylersin? (İsa dedi :) Söylediklerimden, siz benim kim olduğumu anlamıyorsunuz. Siz Yahudiler gibi oldunuz. Çünkü onlar ağacı severler (fakat) meyvesine kin duyarlar ve (ya) meyvesini severler, ağacına kin duyarlar.

(44) İsa dedi : Kim Baba'ya küfrederse, affedilir ve kim oğula küfrederse affedilir. Fakat Kutsal Ruha küfreden kimse, ne yerde ne de gökte, affedilmez.

(45) İsa dedi : Çalıdan üzüm toplanmaz, deve dikeninden incir koparılmaz, bunlar meyve vermezler, taşımazlar. İyi bir insan kendi hazinesinden iyi şeyler ortaya koyar. Kötü bir insan (da) kalbindeki kötü hazinesinden kötü şeyler ortaya koyar ve kötü şeyler söyler, çünkü kalbinden kötü şeyler taşar.

(46) İsa dedi : Adem'den Vaftizci Yahya'ya kadar kadınlardan doğanlar arasında (makamca) Vaftizci Yahya'yı geçen kimse yoktur, çünkü onun gözleri kırılmaz (?) Fakat ben derim (ki): Aranızda küçük olacak kimse, hükümranlığı tanıyacak ve Yahya'dan daha yüksek olacak.

(47) İsa dedi : Bir insanın aynı anda iki yayı germesi mümkün değildir ve bir hizmetçinin iki efendiye hizmet etmesi mümkün değildir. Çünkü birine karşı hürmetkâr, diğerine karşı saygısız olacaktır. Eski şarabı kimse içmez ve hemen yeni şarabı içmeyi arzu eder. Ve hiç kimse yeni şarabı bir tulum içine dökmez ki, onu parçalamasın; ve eski şarabı da yeni bir tuluma koymaz ki, o da onu parçalamasın. Eski bir yamayı yeni bir elbisenin üzerine dikmezler, çünkü bir yırtık ortaya çıkar.

(48) İsa dedi : İki (kişi) bir evde aralarında sulh eder (ve) dağa söylerlerse, yerini değiştir! Ve o yerini değiştirir.

(49) İsa dedi : Münzeviler ve seçkinler azizdir. Çünkü hükümranlığı bulacaksınız, çünkü siz ondan geldiniz ve ona döneceksiniz.

(50) İsa dedi : Size nereden geldiniz, derlerse onlara deki : Biz ışıktan, ışığın kendi içinden doğduğu yerden geldik. O (durdu), ve kendi suretinde göründü. Size, siz (kim) siniz, derlerse, de ki : Biz onun oğullarıyız ve canlı babanın seçtikleriyiz. Size sorulursa : Babanın sizdeki işareti nedir? Onlara de ki : Hareket ve sükûnet.

(51) Şâkirtleri ona dediler : Ölülerin sükûnet günü ne zaman ve yeni dünya ne zaman gelecek? Onlara dedi: Sizin beklediğiniz geldi; fakat siz onu bilmiyorsunuz.

(52) Şâkirtleri dediler : İsrail'de yirmidört peygamber konuştu ve hepsi senden haber verdiler. Onlara dedi : Siz gözünüzün önündeki canlıyı bıraktınız (ve) ölülerden konuştunuz.

(53) Şâkirtleri dediler : Sünnet faydalı mı, değil mi? onlara dedi : Faydalı olsaydı, o zaman babalarınız annelerinizden sünnetli doğardı. Ama ruhtaki sünnet tamamen faydalıdır.

(54) İsa dedi : Fakirler azizdir. Çünkü Semavî Devlet onlarındır.

(55) Babasına ve annesine nefret duymayan kimse, bana şâkirt olamaz. Ve erkek ve kız kardeşine nefret duymayan kimse, (ve) benim gibi çarmıhını taşımayan kimse ,bana lâyık olmaz.

(56) İsa dedi : Kim dünyayı tanıdıysa, bir ceset bulmuştur. Ve kim bir ceset bulduysa, ona göre dünyanın değeri yoktur.

(57) İsa dedi : Babanın devleti (iyi) tohum sahibi bir adam gibidir. Düşmanı geceleyin geldi. İyi tohumlar arasına yabani ot serpti. Adam yabâni otların yolunmasına izin vermez. (Hizmetçilerin tarlaya) gitmelerini (ve) otla buğdayın birlikte yolunmasını önlemek için onlara derki : Hasat zamanında yabânî otlar açıkça görünür, yolunur ve yakılır.

(58) İsa dedi : Izdırap çeken insan azizdir. O hayatı buldu.

(59) İsa dedi : Yaşadığınız müddetçe canlı'ya bakınız ki, siz ölmeyesiniz ve onu görmeden, görmeyi arayın.

(60) Yahuda'ya giden ve bir kuzu taşıyan bir Sâmirî (gördüler). Şâkirtlerine dedi : Kuzuyu (ne yaapcak)? Ona dediler : Kesmek ve yemek için (taşıyor). Onlara dedi : Yaşadığı müddetçe onu yemeyecek, kestiği ve ceset olduğu zaman. Dediler : Onu başka türlü yapamaz. Onlara dedi : Siz de bir sükûnet yeri arayın ki, ceset olmayasınız ve yenmeyesiniz.

(61) İsa dedi : İkisi bir yatak üzerinde istirahat edecek; biri ölecek, diğeri yaşayacak. Salome dedi : Sen kimsin Ey İnsan? Kimin oğlusun? Benim yatağımın üzerine çıktın ve soframda yedin. İsa ona dedi : O'ndan gelenim (ve onun) aynısıyım; bana babamın şeyleri verildi. (Salome dedi:) Ben senin talebenim. (İsa ona dedi): Bunun için söylüyorum : O aynıysa, o tamamen ışıktır; fakat o bölünürse, tamamen karanlık olacaktır.

(62) İsa dedi : Sırlarımı, benim sırlarıma lâyık olanlara söylüyorum. Sağ elin ne yaptığını, sol elin bilmemelidir.

(63) İsa dedi : Çok malları olan zengin bir adam vardı : Dedi : Ekmek ve biçmek, yetiştirmek ve hasat etmek için, ambarlarımı mahsülle doldurmak için, hiçbir şeyin eksik olmaması için, servetimi kullanacağım. Gönlünde düşündükleri böyle idi. Ve o gece öldü. Kulağı olan dinlesin!

(64) İsa dedi : Bir adamın misafirleri vardı. Ve ziyafet hazırlığı yaptıktan sonra, misafirleri davet etmeğe, hizmetçisini yolladı. Birinciye gitti ve dedi : Efendim seni dâvet ediyor. O dedi : Bazı tüccarlarda param var. Bu akşam bana geliyorlar. Onlarla antlaşma yapmağa gideceğim. Ziyafet için özür dilerim. (Hizmetçi) diğer birine gitti (ve) dedi : Efendim seni dâvet etti. Bu ona (hizmetçiye) dedi: Bir ev satın aldım ve bir günlüğüne ihtiyaç var. Zamanım olmayacak. Diğer birine gitti ve Efendim seni dâvet

ediyor, dedi : Arkadaşım evlenecek ve bir yemek vereceğim. Gelemeyeceğim. Ziyâfet için özür dilerim. Bir diğerine gitti .Ona dedi : Efendim seni dâvet ediyor. Ona dedi : Bir çiftlik evi aldım; kira toplamaya gideceğim, gelemeyeceğim. Özür dilerim. Hizmetçi geri geldi (ve) Efendisine dedi : Yemeğe dâvet ettiklerin kimseler, özür dilediler. Efendi hizmetçisine dedi : Yola çık, kimi bulursan getir ki, yemek yesinler. Satıcılar ve Tüccarlar babamın yerine girme(ye)cekler.

(65) O dedi : iyi bir insanın bir bağı vardı. Ona bakması ve ondan mahsül alması için bağı işçilerine verdi. Bağın mahsulünden vermesi için hizmetçisini bağcılara gönderdi : (Bağcılar) hizmetçiyi yakaladı ve dövdüler, öldüreyazdılar. Hizmetçi efendisine geldi; (ve olanları) anlattı : Efendisi dedi : Herhalde onları tanımadı? Diğer bir hizmetçisini gönderdi. Bağ işçileri onu da dövdüler. Bunun üzerine Efendi oğlunu gönderdi; Dedi: Belki de oğluma saygı gösterirler! Bağcılar onun bağın varisi olduğunu anladılar, tuttular ve öldürdüler. Kulağı olan, dinlesin!

(66) İsa dedi : İnşaatçıların attıkları taşları bana gösterin! O köşe taşıdır.

(67) İsa dedi : Kim herşeyi bilir, (fakat) kendini kaybederse, herşeyi kaybeder.

(68) İsa dedi : Nefret edilirseniz ve tâkibata uğrarsanız ve tâkip etikleri yerde hiçbir yer bulamazsınız, aziz olursunuz.

(69) İsa dedi : Kendi kalbince takibata uğrayanlar azizdir. O kimseler babayı gerçekten tanıyanlardır. Açlar azizdir. Çünkü karınları arzu ettikleriyle dolacaktır.

(70) İsa dedi : Eğer bunu kendi içinizde kazanırsanız, sahip olduğunuz şey sizi kurtarır. Sizin içinizde yoksa, içinde olmayan şey, sizi öldürür.

(71) İsa dedi : Ben bu evi yıkacağım ve hiçbir kimse onu (tekrar) bina edemiyecek.

(72)Ona (bir adam dedi) : Kardeşlerime söyle ,babamın mallarını benimle bölüşsünler! Ona dedi : Ey adam, beni kim paylaştırıcı yaptı? Şâkirtlerine döndü (ve) onlara dedi : Ben bir paylaştırıcıyım mı?

(73) İsa dedi : Şüphesiz mahsül büyük, fakat işçiler az. Mahsüle işçi yollaması için Efendi'ye rica edin!

(74) Dedi : Efendi, kaynağın çevresinde pek çok kimse var, fakat hiçbiri kaynak da değil.

(75) İsa dedi : Kapının önünde pek çok kişi duruyor, fakat gerdek odasına yalnızlar girecek.

(76) İsa dedi : Babanın hükümranlığı, dükkânında malları olan ve bir inci bulan tüccar gibidir. Bu tüccar hizmet sahibi idi. Mallarını sattı ve kendine sadece inciyi alıkoydu. Kendinize bitmeyen ve devamlı olan (öyle bir) hazine arayın ki, içine bir güve girmesin ve hiçbir kurt yemesin.

(77) İsa dedi : Ben herşeyin üzerindeki ışığım. Ben her şeyim. Her şey benden neşet etti ve her şey bana ulaşır. (Hangi) odunu bölerseniz ben oradayım. Hangi taşı kaldırırsanız, beni orada bulursunuz.

(78) İsa dedi : Tarlaya niçin çıktınız? Rüzgârda sallanan bir kamışı görmek için mi? Ve zarif elbisesi olan bir insanı görmek için mi? Kralınıza ve ileri gelenlerinize (bakınız)! Bunların zarif elbiseleri var ve (fakat) onlar hakikatı tanımayacaklar.

(79) Kalabalıktan bir kadın ona dedi : Seni (karnında) taşıyan vücut ve seni besleyen göğüsler bahtiyardır. Ona dedi : Babanın sözünü duyanlar ve onu hakikatta saklayanlar, bahtiyardır. Çünkü öyle günler gelecek ki, size, «hamile kalmayan vücutlar ve süt vermeyen göğüsler bahtiyardır» denilecek.

(80) İsa dedi : Kim bu dünyayı tanıdıysa, vücudu buldu. Fakat kim vücudu bulduysa, onun (vücudu) dünyaya lâyık değildir.

(81) İsa dedi : Kim zengin olduysa, sâhip olmalıdır, ve kim güç sahibiyse, onu bırakmalıdır.

(82) İsa dedi : Kim bana yakınsa, ateşe yakındır ve kim benden uzaksa, hükümranlıktan (da) uzaktır.

(83) İsa dedi : Suretler insana açıklandı ve içlerindeki ışık, babanın ışık suretinde gizlendi. O kendini vahy edecek ve onun resmi nurunda gizlenecektir.

(84) İsa dedi : Eğer siz ezeli suretlerinizi görürseniz, sevinirsiniz. Fakat önünüzde var olan, ölmeyen, görünmeyen kendi suretlerinizi görürseniz, sonra nasıl tahammül edeceksiniz.

(85) İsa dedi : Adem büyük bir kuvvetten ve büyük bir saltanattan ortaya çıktı ve o size lâyık olmadı. Çünkü o lâyık olsaydı, ölümü (tatmazdı).

(86) İsa dedi : (Tilkilerin) inleri ve kuşların yuvaları vardır. Fakat insanoğlunun başını sokacağı ve rahat edeceği hiçbir yeri yoktur.

(87) İsa dedi : Bir vücuda bağımlı vücut sefildir ve bu ikisine bağımlı ruh da sefildir.

(88) İsa dedi : Melekler ve peygamberler size gelecekler ve size sizin olanı verecekler. Ve siz de kendi elinizde olanı onlara verin, (ve) kendi kendinize söyleyin : Onların olan şeyi almaya ne zaman gelecekler?

(89) İsa dedi: İçki kâsesinin dış tarafını niçin yıkıyorsunuz? İç tarafını yapanın dış tarafını da yaptığını, anlamıyormusunuz?

(90) İsa dedi : Bana geliniz, çünkü benim boyunduruğum yumuşak ve benim hakimiyetim ılıktır ve kendiniz için huzur bulacaksınız.

(91) Ona dediler : Kim olduğunu bize söyle de, sana inanalım! Onlara dedi : Siz gök ve yerin yüzünü tanımaya çalışıyorsunuz da, kendi önünüzdekini tanımıyorsunuz ve bu anı öğrenmeyi bilmiyorsunuz.

(92) İsa dedi : Arayınız ve bulacaksınız. Fakat bugün bana sorduğunuz ve benim size söylediğim şeyleri ,şimdi söylemek istiyorum ve (fakat) siz sormuyorsunuz.

(93) (İsa dedi :) Kutsal olan şeyleri köpeklere vermeyin ki, onu necasetin içine atmasınlar. Domuzlara inci atmayın ki, onları... yapmasınlar.

(94) (İsa dedi) : Arayan bulur ve kim (kapıyı) çalarsa, ona içerisi açılır.

(95) (İsa dedi) : Paranız varsa, faize vermeyin, bilâkis kendisinden geri alamayacağınız (kimseye) verin.

(96) İsa (dedi) : Babanın hükümranlığı (bir) kadına benzer. O biraz maya alır; onu hamurun içine (koyar), (ve) ondan büyük ekmekler yapar. Kulağı olan duysun!

(97) İsa dedi : (Babanın) hükümranlığı un dolu bir testi taşıyan kadına benzer. Uzun (bir) yolda yürür. Testinin sapı kırılır; arkasında un yola dökülür. (Fakat) o bilmez; felâketi hissetmez. Evine gelince, testiyi yere koyar (ve) onu boş bulur.

(98) İsa dedi : Babanın hükümranlığı, güçlü birini öldürmek isteyen adama benzer. Evinde kılıcını çeker. Elinin (yeterince) kuvvetli olup-olmadığını ölçmek için, duvarı deler. Sonra o güçlüyü öldürür.

(99) Şâkirtleri ona dediler : Kardeşlerin ve annen dışardalar. Onlara dedi : Burada, babamın isteklerini yapan kimseler benim kardeşlerim ve annemdir. Onlar babamın hükümranlığına gireceklerdir.

(100) İsa'ya bir altın parçası gösterdiler ve dediler: İmparatorun adamları bizden vergi istiyorlar. Onlara dedi: İmparatora ait olanı imparatora verin. Tanrıya ait olanı Tanrıya verin ve bana ait olanı (da), bana verin!

(101) (İsa dedi) Babasına ve annesine kin duymayanlar, bana (şakirt) olamazlar ve (babasını ve) annesini benim gibi sevmeyenler, bana (şâkirt) olamazlar. Çünkü annem..., fakat (benim) gerçek (annem) bana hayat verdi.

(102) İsa dedi: Farizalılara yazıklar olsun, çünkü onlar sığırların yemliğinde yatan köpeğe benzerler. Ne kendisi yer, ne de sığırlara yedirir.

(103) İsa dedi: Hırsızın (gecenin hangi) kısmında geleceğini bilen ve kalkan insan azizdir,... toplar ve onlar gelmeden önce belini sarar.

(104) (Ona) dediler: Gel, bugün dua edelim ve oruç tutalım! İsa dedi: Benim işlediğim günah nedir veya neyde yenildim. Fakat damat gelin odasından çıkmış olacaksa, oruç tutsunlar ve dua etsinler.

(105) İsa dedi: Anne ve babayı tanıyan kimse, bir «Fahişenin Çocuğu» olarak adlandırılacaktır.

(106) İsa dedi: Siz ikiyi bir yaparsanız, insanoğulları olacaksınız; ve derseniz: (ey) dağ ileri git, o da ileri gidecektir.

(107) Hükümranlık yüz koyunu olan bir çobana benzer. Onlardan en büyüğü olan biri kaybolur. O doksandokuzu bırakır (ve) bu birini buluncaya kadar arar. O kadar çok zahmet çektikten sonra koyuna der: Seni doksandokuzundan daha çok seviyorum.

(108) İsa dedi: Kim benim ağzımdan içerse, benim gibi olacaktır; ve ben onun gibi olacağım ve gizli şeyler ona açıklanacak.

(109) İsa dedi: Hükümranlık, tarlasında bir hazine bulunduğunu bilmeyen adama benzer. Ve ölümünden (sonra) hazineyi (oğluna) bırakır. Oğlanın (ondan) haberi yoktur. Bu tarlayı alır ve satar. Ve onu alan kimse gelir (ve) sürerken hazineyi (bulur). İstediklerine fâizle para vermeğe başlar.

(100) İsa dedi: Dünyayı bulan ve zengin olan kimse, dünyadan vazgeçmelidir.

(111) İsa dedi: Gökler dürülecek ve aynı şekilde içinde bulunduğunuz dünya da; ve canlıdan o(rtaya çıkan) canlı ne ölümü ne de (korkuyu) görecek. Çünkü İsa dedi: Kim kendini bulursa, ona göre dünya değersizdir.

(112) İsa dedi : Ruha bağımlı ete (bedene) yazıklar olsun! Ete (bedene) bağımlı ruha yazıklar olsun!

(113) Şâkirtleri ona dediler: Hükümranlık ne zaman gelecek? (İsa dedi:) O beklenmekle gelmeyecek; bakınız, işte burada veya bakınız, işte orada, denemez. Buna mukabil babanın hükümranlığı dünya üzerine yayılmıştır ve insanlar onu görmüyorlar.

(114) Simon Petrus onlara dedi : Mariham aramızdan gitsin! Çünkü kadınlar hayata lâyık değildirler. İsa dedi : Bak, ona yol göstereceğim, onu erkek yapacağım, o da siz erkekler gibi canlı bir ruh olacak. Çünkü kendini erkek yapan her kadın, gök hükümranlığına girecektir.

(Tomas'a göre İncil)